

AKTUALITY

OPEN-AIR KONCERT – HELVETSKÉ NOKTURNO ... hudba ze země ementálů a bankovních ústavů

16. června v 19.30h
Nádvoří Lichtenštejnského paláce
Dirigent: Johannes Schlaefli (Švýcarsko)

Oliver Waespi	Nachtferne – česká premiéra
Othmar Schoeck	Letní noc
Richard Wagner	Siegfriedova idyla
Arthur Honegger	Letní pastorale

Spolupráce s baletem Národního divadla

Poslední představení baletu Zlatovláska v této sezóně se koná v sobotu 17/5 (od 14h a 18h) a ve středu 21/5 (od 19h). Chystá se také realizace DVD nahrávky tohoto představení.

Berg nahraje Strážce duší

Hudbu Zbyňka Matějů pro další díly tohoto seriálu České televize budeme nahrávat koncem května.

12

Tenorista **Jan Ondráček** (*1974) se narodil v Bernburgu (Sachsen-Anhalt). Absolvoval zpěv na Konzervatoři v Praze u Alfreda Hampela, nyní se ještě pěvecky zdokonaluje pod vedením Marie Urbanové. Po angažmá v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích debutoval na scéně Národního divadla v Praze. Nyní je sólistou Státní opery Praha a hostuje v opeře J. K. Tyla v Plzni. Nastudoval celou řadu operních rolí, věnuje se i oratornímu a koncertnímu repertoáru. Zúčastnil se operních turné po Německu a Japonsku.

Josef Moravec (*1977) vystudoval Konzervatoř v Praze a pokračoval ve studiu na AMU (prof. René Tuček) a na Sibeliově akademii v Helsinkách (prof. Sauli Tiilikainen). Na mezinárodní soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech získal III. cenu v kategorii Junior a Cenu Viléma Zítka. Hostuje na obou pražských operních scénách – v Národním divadle (například v operách Nagano, Kráska a zvíře a Děvče ze zlatého Západu) a ve Státní opeře (mj. opery Faidra, Candide, Turandot, Traviata). Je častým hostem Městského divadla v Karlových Varech, kde ztvárnil řadu hlavních rolí, hostuje také v Divadle J. K. Tyla v Plzni.

Po studiích na brněnské konzervatoři začal **Josef Škarka** (*1981) studovat ve třídě René Tučka na AMU v Praze. Loni v květnu debutoval jako Figaro v Mozartově Le nozze di Figaro v plzeňském Divadle J. K. Tyla, hostuje v pražském Národním divadle v roli Bella v Pucciniho opeře La Fanciulla del West. Josef Škarka je také vyhledávaným interpretem barokní hudby (spolupráce s orchestry Collegium Marianum a Collegium 1704) a věnuje se i tvorbě komorní a písňové. Vystoupil s mnoha českými tělesy, kromě Komorního orchestru Berg například se Symfonickým orchestrem FOK nebo se zlínskou Filharmonií B. Martinů. S klavíristou Richardem Pohlem tvoří duo, koncertují doma i v zahraničí, letos na podzim například chystají turné po Mexiku a Japonsku. Josef Škarka je laureátem Mezinárodní pěvecké soutěže A. Dvořáka (2006: 2. místo a dvě zvláštní ceny za interpretaci).

10

BERG
COMPANY
08

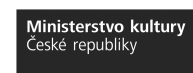
TŘETÍ KONCERT CYKLU

pondělí | 12. května | 19.30 h
La_Fabrika | komunardů 30, praha 7 |

dirigent: peter Vrabel

Divadelní představení vznikla na půdě Katedry alternativního a loutkového divadla Divadelní fakulty Akademie múzických umění, kde studují všichni účinkující, režiséři i scénografové. Děkujeme za jejich mimořádné nasazení!

cyklus podpořili:



Divadelní projekty vznikly za podpory grantu z FRVŠ MŠMT ČR.

DĚKUJEME!

1

miloš orson Štědroň	s_polu s_ami (světová premiéra)
igor Stravinskij	pribautki <i>kornilo – nataška – plukovník – stařec a zajíc</i> zpěv - josef Škarka
igor Stravinskij	lišák lišák - petr Hudeček, kohout - jiri Konvalinka milovník přírody - marie Švestková scéna: jitka Hudcová režie: Ondřej Sulc zpěv: jan Ondráček, josef Moravec, josef Škarka, roman Vocel

3

bohuslav Martinů **podivuhodný let**
pták - vrtnule - mapy - reflektory a plakáty - moře
ch. e. j. m. Nungesser - petr Hudeček
francois Coli - arnau Colom Recasens
víly - nina Chromečková, uršula Wojtkowiak
choreografie: petr Hudeček
scéna: jitka Hudcová
režie: Ondřej Šulc

bohuslav Martinů **3 písně pro kabaret červená sedma** (arr. Jan Dušek)
balada lemní - bar - havířská
zpěv: Jan Ondráček, Josef Moravec, Roman Vocol

bohuslav Martinů **kuchyňská revue** (suite)
prolog - tango - charleston - finale
zelenina: Lukáš Bouzek, Petra Horváthová
mariana večeríková, Jan Vejražka a B.M.
scéna: Karel Czech
režie: Branislav Holíček

přestávka

2

Roman Vocol vystudoval zpěv na Státní konzervatoři v Praze. Věnuje nejen opernímu, ale také koncertnímu repertoáru. Od r. 1995 je sólistou Státní opery Praha, je stálým hostem opery Národního divadla v Praze, Opery Mozart a opery Divadla J.K.Tyla v Plzni. Vystupuje na významných domácích a zahraničních pódii, z domácích mezinárodních festivalů vystoupil například na festivalu Pražské jaro a na Mezinárodním festivalu Český Krumlov. Pravidelně hostuje v zahraničí (Španělsko, Japonsko), zpíval v lipském Gewandhausu, hostoval též v opeře Ireland v Dublinu (Don Giovanni – Komtur). Spolupracoval mimo jiné s dirigenty Gennadijem Rožděstvenským, Sirem Charlesem Mackerrasem, Jiřím Bělohávkem nebo Douglesem Bostockem. Pro český rozhlas vytvořil mnoho nahrávek písňového repertoáru, nahrál několik CD.

DĚKUJEME VŠEM JEDNOTLIVCŮM, KTEŘÍ NÁM POMOHLI A POMÁHAJÍ

*** v roce 2008 to jsou ***

DÁRCI: RNDr. Jiří Kessler, JUDr. Filip Winter

ANDĚLÉ: Dominik Dvořák, Rut Fialová, Veronika Karlíková, Estzer Honti, Ivanka Kůsová, Kateřina Plevová, Marek Prchal, Petr Somol, Jan Šlosárek, Jan Závůrek, tým počítačového centra AMU

11



STRAVINSKIJ A MARTINŮ SE ZNALI, ale užší přátelský vztah nikdy nenavázali. Toho snad ani sebestředný Stravinskij nebyl ve větší míře schopen. Oba žili v meziválečné Paříži a oba unikli těsně před druhou světovou válkou z Francie do USA. Měli společného mecenáše, švýcarského dirigenta Paula Sachera, který u obou objednával nové skladby. Tak se jistě například museli setkat na koncertě, který oslavoval 20. sezónu Basilejského komorního orchestru. Oběma se na tomto večeru (třetím byl Honegger) premiérovala objednaná skladba, Toccata e due canzoni (Martinů) a Concerto in Re (Stravinskij).

Martinů hudbu svého o téměř deset let staršího a slavného kolegy obdivoval. Poznal ji až když přijel do Paříže (1923), o to silněji na něj zapůsobila. Svědectví o tom podává několik článků, které Martinů v Paříži napsal pro různá česká periodika. V Tribuně (23. 5. 1924, článek Cestou ke Stravinskému) píše: "V době všeobecného tápání a hledání je možno pozorovat určitá světla, ... Stravinskij je jedním z nich." Také Jan Zrzavý, se kterým se Martinů seznámil krátce po svém příjezdu do Paříže vzpomíná: "Zajímal ho tehdy hlavně Stravinskij; zdá se mi, že byl silně pod jeho vlivem, proti své vůli a nějak se s ním nemohl vypořádat." Vliv Stravinského mu pak byl, často neoprávněně, v českém prostředí silně vytýkáán... Martinů přiznával "...že na mne má Stravinskij vliv" a dodává "tento vliv budete ještě dlouho cítit i u jiných, kteří teprve přijdou". Měl naprostou pravdu. Co ale měli opravdu společného? Například výrazný smysl pro rytmus. Stravinskij byl jedním z prvních neoklasiků, i Martinů tento styl bohatě využil. Jinak se ale každý dopracoval k osobitému stylu, který je na první poslech "jejich".

4

Igor Stravinskij: Rozhovory s Robertem Craftem

"V Afanasjevově sbírce je nejméně pět ruských bajek o lišce, v nichž je ta rabelaisovská lhářka chycena kocourem a beranem a předvedena k soudci. Jednu z těch bajek jsem si vybral a sám jsem si podle ní upravil libreto... V mé verzi se lišce podaří oklamat kohouta dvakrát, takže se jí dvakrát vrhne do tlamy, a tohle opakování mělo velký úspěch, vždyť v žertovných bajkách je opakovaný šprým hlavním prvkem... Libreto jsem dokončil na počátku roku 1915 a hudbu do konce téhož roku.

K **Lišákovi** mě inspirovaly gusle, zvláštní hudební nástroj, na nějž hraje beran v poslední části hry a jež v orchestru dost dobře, ale ne dokonale napodobuje cimbál... Ke šprýmovným epizodám v Lišákovi patří i to, že na tenhle nástroj hraje beran kopytem... Naučil jsem se hrát na cimbál, rád na něj hraji a "na" něm jsem komponoval Lišáka (tak jako jindy komponuji "na" klavíru)...

Hudba Lišáka má svůj počátek ve verši. Tuto novou - pro mne - techniku jsem objevil, už když jsem komponoval hudbu na ruské lidové texty... Některé z těch popěveků, obzvláště **Pribautki**, jsem komponoval v roce 1914... a mohu je nazvat přímými předchůdci Lišáka. Všichni známe různé společenské hry, při nichž se může smysl téže věty změnit tím, že se položí důraz na rozmanitá slova. V Lišákovi jsem nejen změnil smysl vět s důrazem na různá slova, ale i důrazem na různé slabiky v téměř slově. Lišák je skladba fonémická a fonémy jsou nepřeložitelné.

Lišák měl být něco jiného, než opera. Představoval jsem si herce jako taneční akrobaty, ale neměli být totožní se zpěváky... Lišák také není žádná symbolická skladba. Je to obyčejná bajka s mravním ponaučením, nic víc."

9



Igor Stravinskij (1882 - 1971) vytvořil za šedesát let tvůrčí činnosti obrovské množství děl nejrůznějšího druhu a prošel pozoruhodnými stylovými proměnami; od ruského romantismu přes ruské období a neoklasicismus dospěl na sklonku života až k seriální technice. *Pribautki* (1914) i jednoaktová burleska *Lišák* (1916) patří k dílům zmiňovaného ruského období. Vznikly krátce po slavných baletech *Ptáku Ohnivákovi*, *Petruškovi* a *Svěcení jara*. Jsou to díla typicky ruská, námětem i charakterem hudby.

Inspiraci pro *Pribautki* ("předříkánky") našel Stravinskij ve staré ruské lidové hře - někdo řekl nějaké slovo a ostatní k němu postupně museli hodně rychle přidávat další slova... Jde o říkánky, kde je cílem spíše zvukomalebnost než nějaký jasný smysl. Proto je ani nepřekládáme. Nejde to. Nesou věnování "Mé ženě".

Všimněte si: Prokofjev slyšel *Pribautki* při jejich americké premiéře v roce 1919. V dopise Stravinskému pak píše, jak moc se mu líbila první písnička *Kornilo*: "...hoboj a klarinet připomínají glogotavý zvuk při dopíjení lahve. Skrz klarinet popisujete opilce s dovedností skutečného pijáka."

Lišák je věnován kněžně de Polignac, která zaplatila v roce 1915 Stravinskému 2.500 švýcarských franků za skladbu, která by se mohla hrát v jejím salónu. K uvedení zde ale nedošlo a premiéroval ji až v roce 1922 Dagilevův soubor *Ballets russes* v Paříži.

vyšla najevo pravda, že pokus skončil tragicky kdesi na mořském dně. Celá věc je o to absurdnější, že o pár dnů později se podařilo Charlesovi A. Lindberghovi přeletět oceán opačným směrem na trati New York-Paříž. V **Podivuhodném letu** vzdává Martinů hold lidské odvaze, touze vyniknout a síle lidské vůle, která neváhá podstoupit ani krajní riziko. Krátký balet zamýšlel Martinů uvést společně s operou *Slzy nože* v divadle paní Bérizta v Paříži, ale protože divadlo zkrachovalo, k jeho divadelnímu uvedení už nedošlo. Partitura *Podivuhodného letu* se navíc současně se zánikem divadla ztratila a byla objevena až v 90. letech minulého století v Berlíně. Od té doby byl *Podivuhodný let* nahrán na CD, zazněl v rozhlasu, existuje i jeho televizní zpracování.

Všimněte si: motivu volání S.O.S., které se prosazuje nad hudebním ztvárněním rozbořeného moře ve 4. větě

Jednoaktový jazzový balet ***Kuchyňská revue*** vznikl o Velikonocích roku 1927. V listopadu téhož roku ho premiérovala v Praze autorka námětu Jarmila Kröschlová se svou taneční skupinou. Koncertní provedení suity z tohoto baletu v jednom z pařížských koncertů Alfreda Cortota v lednu 1930 vzbudilo značný ohlas. Díky tomu vydal významný pařížský nakladatel Leduc vzápětí nejen suitu z *Kuchyňské revue*, ale také celou řadu komorních, klavírních a instrumentálních skladeb Bohuslava Martinů.

Kuchyňskou revue považoval Martinů za jedno ze svých nejvydařenějších děl. Ještě o více než třicet let později se zmínil v dopise svému životopisci Miloši Šafránkovi „o neomylné technické stránce položení partitury *Kuchyňské revue*, ačkoliv jsem efektivně zvláštní techniku dosud neměl...[...]. To je právě to, jak dílo, když už je jasné v mozku, anebo vyjadřující charakter skladatele, si tu techniku vytvoří samo.“



Životní osudy **Bohuslava Martinů** (1890-1959) by mohly naznačovat, že šlo o skladatele světoběžníka. Ano i ne - Martinů, ač prožil většinu času v zahraničí (Francie, USA, Švýcarsko), se stále v myšlenkách i ve své hudbě obracel k Čechám. Vybudoval si osobitý a na první poslech snadno identifikovatelný hudební styl, který těží inspiraci z naší lidové hudby. Ten pak ve svých skladbách dokázal skloubit například i s prvky jazzu, používal neobvyklé nástroje (teremin), psal pro neobvyklá nástrojová obsazení (často klavír v orchestru, použití cembala...). Pozoruhodná je i šíře forem, které Martinů pokrýval - od písniček, komorní hudbu, přes scénická díla (balety, pantomima, opery) až po velké symfonické skladby.

Červená sedma byl slavný kabaret v Praze, kterým prošla řada známých českých umělců počátku 20. století. Založil jej Jiří Červený se svými přáteli v roce 1907. Největší slávu tento kabaret zažil v období kolem 1. světové války. Kolem roku 1916 se profesionalizuje a vystupuje v Rokoku. Od roku 1918 má samostatné působiště v hotelu Central v Hyberské ulici, v roce 1922 ale zaniká kvůli nezájmu publika. Na repertoáru byla směs písní, kupletů i hraných scén. **Tři písně pro kabaret *Červená sedma*** napsal Bohuslav Martinů v roce 1921.

Kuchyňská revue* a *Podivuhodný let patří do pětice baletů, které Martinů vytvořil v Paříži, kde žil mezi lety 1923 a 1940. Oba vznikly shodou okolností v roce 1927.

8. května 1927 odstartovali francouzští piloti Nungesser a Coli k letu přes Atlantický oceán. Jejich let byl s velkým zájmem sledován tiskem, 9. května pak vyšla v *La Presse* zpráva o úspěšném přistání v Americe. Teprve o několik dnů později

S polu s Ami pro 3 instrumentální „pětky“ je koncipována jako konfrontace sólistického principu v rámci celku. Nástroje nehrají vlastně nikdy úplně spolu ani zcela samostatně. Inspirací pro mě byla určitá paralela mezi polymelodickým slohem renesance a hudbou dnešních DJů. Jádrem skladby je fuga; forma která nejvíce odpovídá mému záměru.
Miloš ORSON Štědroň

Hudební skladatel, muzikolog, klavírista, libretista, pedagog a hudební publicista **Miloš ORSON Štědroň** (*1973) vystudoval klavír a skladbu na Konzervatoři v Brně, skladbu na JAMU, hudební vědu na filozofické fakultě MU v Brně a v současnosti dokončuje doktorát v oboru skladba na HAMU v Praze. Vyučuje na Konzervatoři v Praze. Autorsky se zaměřuje na hudbu mnoha žánrů a stylů, složil komorní i orchestrální díla (skladba *Re*: pro symfonický orchestr provedena při pražských premiérách v Rudolfinu 2007), melodram, operu (opera *Lidská tragikomedie*, provedena 2003 ve Stavovském divadle), psal pro Ivu Bittovou (CD *Iva Bittová Clasic* 1997, CD *Echoes* 2001) ad. Rád pracuje s vokálem a různými typy bicích nástrojů, které hojně využívá ve svých skladbách. Zvláště rád a často tvoří hudbu (a mnohdy i libreto) pro divadla - z posledních projektů jmenujme např. *Kabaret Ivan Blatný* - nominován za hudbu na cenu Alfréda Radoka (Divadlo Komedie 2007), *Don Juan* (Národní divadlo v Praze 2008), *Kaltesland/Ledový hrot* (Divadlo DISK 2007), muzikál *Štěstí dam* (Divadlo DISK 2008), pohádka *Červená karkulka* (Městské divadlo ve Zlíně 2007), hra-oratorium *Jana z Arku* (projekt Divadlo v chrámu 2007) ad. Je držitelem několika skladatelských cen (např. čestné uznání v soutěži *Generace* 1996 a v Mezinárodní skladatelské soutěži *Leoše Janáčka* 2004, ocenění v mezinárodní soutěži rozhlasových nahrávek *Rostrum tribune Paris* 2006 za skladbu pro mužský vokální kvartet *PASEJAMÁ*). Jako klavírista a improvizátor vytváří podivuhodné kreace (např. *Festival němých filmů Stummfest.cz* v Praze 2006, 2007).